

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: Jesaja 28, 23 - 29
Middagdienst

Broeders en zusters,

- 1. Votum**
- 2. Zegengroet**
- 3. Zingen : Psalm 104 : 1 en 4**
- 4. Gebed voor de opening van het Woord**
- 5. Schriftlezing : Prediker 3 : 1- 15**
- 6. Zingen : Lied 432 : 1 - 3**
- 7. Tekst : Jesaja 28 : 23 - 29**
- 8. Zingen : Psalm 33 : 4 en 7**
- 9. Geloofsbelijdenis gesproken**
- 10. Zingen : Psalm 89 : 1 en 3**
- 11. Dankzegging en gebed**
- 12. Slotzang : Psalm 89 : 4 en 6**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein,

Wat is wijsheid? Dat is een vraag die je je als opvoeder vaak stelt. Moet je het kind nu een zware of een lichte straf geven? Moet je boos op hem worden of juist proberen in alle rust een gesprek te voeren? En wanneer is de grens bereikt dat je moet stoppen met waarschuwen en over moet gaan tot maatregelen? Om een goed antwoord op dergelijke vragen te geven moet je wijs zijn. Dan moet je goed weten wat je precies wil bereiken en je moet telkens nagaan of het middel dat je gebruikt wel het juiste middel is.

De volgende vraag is dan hoe kom je aan die wijsheid. Ja, en als je nog wat dieper nadenkt, dan komt de vraag boven, hoe komen we aan onze wijsheid? Hoe komen we aan onze kennis? Op die vraag geeft onze tekst van vanavond antwoord. Al deze kennis en wijsheid komt van de Here. Ik heb de tekst van vanavond dan ook zo samengevat.

Alle inzicht komt van de Here.

We zullen daarbij twee dingen zien:

- 1. God schenkt de mens inzicht voor zijn leven,**
- 2. God regeert met inzicht over het mensenleven.**

We zullen allereerst zien dat God de mens inzicht schenkt voor zijn leven. Toen ik op de middelbare school zat had mijn vader een volkstuin. Wie over zo'n tuin loopt die krijgt gemakkelijk de indruk dat de verschillende gewassen tamelijk willekeurig zijn gezaaid. Wie echter een beetje inzicht heeft in het aanleggen van een moestuin, die weet dat de verschillende gewassen hun eigen plek hebben. Zo staan de aardappels nooit op dezelfde plaats waar ze het vorig jaar hebben gestaan. Dit om ziektes en het uitputten van de grond te voorkomen. Wie let op de plaats van de wortels en de uien die zal zien dat deze bijna altijd vlak bij elkaar staan. Wortelen hebben nogal eens last van de wortelvlieg en uien van de uienvlieg. Uit de praktijk is echter gebleken dat de wortelvlieg een hekel heeft aan uien en de uienvlieg heeft een hekel aan de wortel. Dus door deze om en om in rijen te zaaien sla je twee vliegen in één klap. Ervaren volkstuinders zitten vol van dergelijke weetjes. Over dergelijke kennis gaat het ook in onze tekst.

Het gaat over de landbouwer die weet hoe hij zijn grond moet bewerken. Als hij wil gaan zaaien gaat hij eerst ploegen. Met de ploeg trekt hij de grond open en gooit de aarde ook wat om. Als hij eenmaal de hele akker heeft geploegd, dan stopt hij ermee.

Hij blijft niet ploegen. Want hij weet dat dat geen enkele zin heeft. Vervolgens effent hij het land met een eg. Een soort grote hark, waarmee je de kluiten stuk maakt en de grond weer gelijk wordt. Want na het ploegen zijn er rijen grond en geulen ontstaan. Die wil de boer weer kwijt. Daarna gaat de boer zaaien. De kruiden komijn en karwei strooit hij vrij over het land. Maar de tarwe niet. Want hij weet dat als hij deze vrij uitstrooit dat de planten te dicht op elkaar zullen staan en daardoor minder zullen groeien en opbrengen. De gerst doet het weer beter als het in vakken wordt gezaaid. Gerst kennen wij vooral als grondstof voor bier. Maar in de tijd van het Oude Testament werd gerst ook gebruikt om koeken van te maken. De spelt daarentegen wordt aan de rand van de akker gezaaid. Spelt is ook een graangewas, net als tarwe en gerst. Spelt is alleen veel sterker en harder. Het kan daarom beter tegen een stootje dan tarwe en gerst. Zo zorgt de boer ervoor dat ieder gewas het best tot zijn recht komt en zo veel mogelijk opbrengt. Iemand die geen verstand heeft van deze gewassen en ze zou zien, zou menen dat het allemaal op dezelfde manier gezaaid moet worden. Maar wie er verstand van heeft weet dat het anders is.

Hetzelfde geldt nadat de oogst is binnengehaald. De komijn en karwij lijken wel op graankorrels, maar ze zijn veel zachter. Gaan je met een wagenwiel, een dorssledde of met een zware dorsvlegel deze korrels bewerken, dan sla je ze helemaal kapot. Nee de komijn klop je met een stok en de karwij met nog iets lichters, namelijk een roede, een lichte zwiepende tak. De echte granen als tarwe, gerst en spelt die bewerk je wel met de dorsvlegel of het wagenrad. Maar ook dan moet je maat weten te houden. Wie de korrels blijft dorsen, zal ze uiteindelijk verpletteren, en dan kan niemand er meer wat mee. De boer moet ook hierin maat weten te houden. Als hij het graan niet genoeg dorst dan blijft het kaf rond de korrel zitten. En dan kan niemand er wat mee. Dorst hij te veel dan gaan de korrels stuk. De vakman heeft het goede inzicht.

Maar hoe komt de mens aan dit inzicht? Hoe komen we aan het inzicht waardoor we al vandaag de technologie hebben om auto's te maken, fietsen en motorfietsen, schepen en vliegtuigen? Waardoor we computers hebben kunnen ontwikkelen en fantastische medische technieken, waardoor we in het lichaam van de mens kunnen kijken, zonder in het lichaam te snijden? Hoe komen we aan de kennis waardoor we uit ruwe olie brandstoffen, verpakkingen en allerlei andere materialen kunnen maken? We hebben zoveel kennis verzameld dat niemand meer alles kan weten. Het is zelfs al ondoenlijk

om alles bij te houden wat er op één vakgebied wordt ontdekt. Laat staan dat je kan bijhouden wat er op al die vakgebieden gebeurd die wij vandaag kennen. Zo onvoorstelbaar veel kennis. Waar komt die vandaan? Hoe komen we daaraan?

In vers 26 staat dat God de mens in deze dingen onderricht. God leert de mens wat hij moet doen. Dat betekent natuurlijk niet dat de Here op school les geeft of iets dergelijks. Maar de Here schenkt ons het verstand en Hij verlicht ons verstand zodat wij steeds verder mogen doordringen in de kennis van Gods schepping. In de wetten van de natuur, in de kennis van het menselijk lichaam, in de wetten van de scheikunde, in de wetten van de economie, de werking van de menselijke psyche, enz. enz. We menen als mensen dat wij telkens nieuwe dingen ontdekken, maar strikt genomen is dat niet waar. Want wat kunnen wij ontdekken dat de Here nog niet weet? Wat zullen we in de schepping vinden, dat God er niet eerst in gelegd heeft? Welke kennis zullen wij hebben, die God niet heeft?

Dus al onze wijsheid, al onze kennis, al ons inzicht is afkomstig van de Here. Hij laat ons op zijn tijd ontdekken wat Hij eerst zelf in de schepping heeft gelegd. Alle inzicht dat wij hebben, hebben we van de Here. Dat in de eerste plaats.

We zullen in de tweede plaats zien dat God met inzicht over het mensenleven regeert. In afwijking van wat ik meestal doe, heb ik nog niet met u stilgestaan bij de context van onze tekst. Wat heeft onze tekst te maken met de hoofdstukken die eraan vooraf gaan en die er op volgen? Het verband is in het geval van onze tekst aan de zwakke kant. Onze tekstverzen staan min of meer op zichzelf. Toch kun je ook weer niet zeggen dat ze totaal los staan van de andere hoofdstukken. Want het gaat in deze tekst niet slechts om het inzicht dat de Here aan de mens geeft. Deze tekst is bovenal een gelijkenis. Want de Here is als een landbouwer bezig Israël en de volkeren daarom heen aan het bewerken. Precies zoals een boer zijn grond bewerkt. Zo trekt de Here de ploeg door de volkeren en gooit ze onderste boven. Hij trekt de eg over de volkeren en trekt zo de oneffenheden glad. Hij herstelt het evenwicht, waardoor er weer ruimte komt voor nieuw leven. Het zaad kan gezaaid worden, kiemen en uitgroeien. Ieder zaad op zijn eigen plek en op zijn eigen wijze. De Here houdt rekening met de eigenheid die Hij ieder volk gegeven heeft. De Here houdt rekening met de eigenheid die Hij ieder mens gegeven heeft.

Als de Here de volkeren slaat om het kaf van het koren te scheiden dan doet Hij dat dus met inzicht. Het zwakke slaat Hij niet zo hard dat er niets van overblijft. Het harde slaat Hij niet zo lang dat het verpulverd wordt. De Here die aan de mens wijsheid schenkt om op de juiste wijze gewassen te verbouwen en te verwerken. Die Here weet ook precies hoe Hij met de volkeren moet omgaan. Hoe Hij met ieder mens moet omgaan.

Alle kennis vindt bij de Here zijn oorsprong. Hij heeft het volmaakte inzicht. Hij heeft het volmaakte overzicht. Hij heeft ook de benodigde kracht om te volbrengen wat Hij wil. Want zo staat in vers 29: Hij is de Heer van de hemelse machten. Wat Hij aan krachten nodig heeft, heeft de Here. Welke machten ook tegen Hem opstaan. Hij is de Heer van de hemelse machten. Wie zal God tegenhouden om te volbrengen wat Hij wil? En dan zijn de laatste woorden van onze tekst: zijn beleid is wonderbaarlijk. Gods beleid is als een wonder. Want Hij weet beter dan wie dan ook wat wij nodig hebben. Wij kunnen onze vragen hebben bij het beleid van de Here, omdat wij niet overzien wat Hij wel ziet. Wij kunnen vragen hebben, omdat God wil dat wij naar Hem vragen. Zijn beleid is wonderbaarlijk. Wie had ooit durven denken dat God ons zou bevrijden van de zonden die we tegen Hem gedaan hebben, door zijn eigen Zoon onze schuld te laten betalen? Wie had durven hopen dat God ons tot zijn kinderen zou willen aannemen? Wie had durven bedenken dat God ons in zijn Zoon heilig en zuiver voor zijn troon zou stellen. Dit is het beleid van God. Dit is wat Hij bedacht heeft en het is wonderbaarlijk.

En het beleid van de Here is niet alleen wonderbaarlijk. Maar de Here volvoert zijn beleid ook in grote wijsheid. Het beleid gaat over het plan van God. Het volvoeren ervan gaat over het tot stand brengen van wat de Here bedacht heeft. Daarvan zegt de Here ons dat Hij dat met grote wijsheid doet. God heeft zijn heerlijk plan en Hij verwezenlijkt het met aandacht en grote nauwkeurigheid. Hij weet voor alles de goede tijd. De goede tijd om te beginnen en de goede tijd om te stoppen. Net als de bekwame boer, weet wanneer hij moet ploegen en daarmee moet stoppen. Hij weet wanneer Hij met een harde hand moet ingrijpen en wanneer met een zachte. De Here die ons de weg wijst in zijn schepping en in dit leven en ons laat ontdekken wat Hij allemaal aan prachtige verbanden in de schepping heeft gelegd, zou Hij niet weten wat zijn schepping nodig heeft? Wat zijn kinderen nodig hebben?

Vandaag is het biddag en we komen hier dan ook niet in onzekerheid of angst tot de Here. Wij weten dat de Here de goede plannen heeft voor het nieuwe seizoen van groei

en bloei. Want zijn beleid is wonderbaarlijk. We weten ook dat het bij de Here maar niet bij plannen blijft. Hij volvoert ze in grote wijsheid. We hoeven ook niet bang te zijn dat de Here iemand van ons bij de uitvoering van zijn plannen over het hoofd ziet. Want u bent het kostbaar eigendom van zijn Zoon Jezus Christus. In Hem hebt u de zekerheid van Gods liefde en zorg over uw leven.

Nu zal mogelijk iemand willen zeggen: als alles vast ligt in Gods wonderbaarlijke beleid van de Here, waarom zullen wij dan nog bidden vanavond? Dat maakt dan toch niets uit? Maar wie zo denkt, beseft blijkbaar niet dat ons gebed vanavond, en het gebed dat vanavond in zoveel kerken tot de Here opklimt deel uit maakt van zijn beleid. Het gebed van de bruid van zijn Zoon heeft een grote plek in het beleid van de Here. Want God geeft zijn gaven en zegen graag aan zijn kinderen, maar Hij wil daarbij ook horen hoe wij naar zijn gaven verlangen en Hem dankbaar zijn voor wat Hij geeft. Zo wordt Hij geëerd. Zo wordt zijn Zoon onze Here Jezus Christus geëerd, want wij vragen onze Vader ons te verhoren omwille van het werk dat Jezus Christus heeft gedaan. En zo wordt de Heilige Geest geëerd die ons doet bidden tot onze God en Here.

Amen